

Comentariul operei Cel mai iubit dintre pamanteni scrisa de Marin Preda - a opta parte

Victor Petrini se plasase de timpuriu, datorita structurii sale mult diferite de a altora, in lumea ideilor, sub aspectul cunoasterii, lume pe care n-o paraseste de fapt niciodata chiar daca nu vietuieste intr-un mediu prin definitie de intelectuali. In tot ceea ce vede sau traieste eroul cauta intelesul, esenta in plan intelectual ideile lui se acumuleaza si se simte capabil sa creeze, omul de stiinta, savantul e aproape pregatit pentru construirea unei gandiri proprii.

Matilda n-a citit nici un filozof e arhitecta dar intelege valoarea artei. Cand tov. Calcan, primarul, da ordin sa se darama cariatidele fiindca au sanii goi si e... indecent Matilda se revolta impotriva deciziilor comisiei de epurare. Tot ea exclama intr-o discutie cu Petrini: "Idei blestemate! Fara ele suntem orbi, cu ele ne instrainam de noi insine!", iar Petrini constata ca "ideile aveau asupra ei un efect asemanator drogurilor, o puteau pierde."

Pentru Victor Petrini "cultura e faclie care arde" si in vremea sa, vremea surprizelor, raspunderea intelectualilor fata de soarta culturii si a invatamantului e uriasa De aceea, din admiratie pentru seful de catedra inlaturat ii face o vizita si incearca in felul sau, sa-si manifeste nemulțumirea pentru o astfel de hotarare. Ideea superioritatii intelectualului o sustine si Ion Micu amintind de Sartre.

In antiteza cu intelectualii, cei ce nu abdică de la menirea lor, Petrica Ion Micu, Ciceo, marele poet si filozof, o serie de figuri de poeti si prozatori de la Uniunea Scriitorilor, si mai ales, Victor Petrini, apar si ceilalti, intelectualii "pe puncte" (cum afirma cu ironie Victor Petrini): mai marii zilei care raspund in mod direct de soarta culturii. De exemplu Ion Amaiculitei. Ceea ce izbeste de la prima lectura este arborescenta, aceasta aspiratie spre totalitate pe care o au deopotriva autorul, personajul si scriitura Izvorul inspiratiei isi are lacasul intr-o gandire matura scriitoriceste, care transforma ceata intr-o ingemanare de adevaruri ale unui timp fixat istoriceste.

Chiar si raportul realitate-fictiune se pune in alt mod in aceasta creatie a lui Marin Preda, fata de cele anterioare sau fata de relatiile altor scriitori. Fictiunea este aici sinonima cu autenticul iar confesiunea, modalitatea principala de construire a textului narativ ii confera romanului un tragic solemn al frazei, al imaginii si al unei dimensiuni spatio-temporale gigantice. Inventivitatea tesaturii, calitatea detaliilor investigate si obstinenta cu care se sustine orice afirmatie ofera acopeiriri estetice drumului intregii scriituri.